

TADI DAMAĞIMDA

Bir Okur-Yazarın Kitap Okuma Serüvenleri

Nermi Uygur (15 Ocak 1925 İstanbul - 21 Şubat 2005 İstanbul). Galatasaray Lisesi'nin Latince Bölümü'nü bitirdikten sonra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Felsefe Bölümü'nde ve Almanya'da Köln Üniversitesi'nde okudu. 1952'de, kültür bilimlerine ilişkin bir yapıtla felsefe doktoru oldu. Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki öğrenim kurumlarında araştırmalar yaptı. 1963 yılından sonra İstanbul Üniversitesi'nde Felsefe Profesörü olarak çalıştı; Almanya'nın Wuppertal Üniversitesi'nde Mantık, Dil, Sanat, Kültür Felsefesi ağırlıklı dersler verdi. 2000 yılında, Türkiye'de felsefenin kurumlaşmasına ve Türkçenin felsefe dili olarak gelişmesine katkılarından ötürü Türkiye Bilimler Akademisi Hizmet Ödülü'nü aldı.

Türkçe, Fransızca, İngilizce ve Almanca yayın etkinlikleriyle yurtiçinde ve yurtdışında özgün bir düşünür ve denemeci olarak tanınan Nermi Uygur'un, kısa incelemeleri ile çevirileri dışındaki Türkçe kitapları şunlardır:

Edmund Husserl'de Başkasının Ben'i Sorunu (1958; Türk Dil Kurumu 1959 Bilim Ödülü; 1998); *Dilin Gücü* (1962, 1997); *Felsefenin Çağrısı* (1962, 1995); *Dünyagörüşü* (1963); *Güneşle* (1969, 1997); *İnsan Açısından Edebiyat* (1969, 1999); *Türk Felsefesinin Boyutları* (1974, 1988, 2002); *Kuram-Eylem Bağlamı: Çözümleyici Bir Felsefe Denemesi* (1975, 1996); *Dil Yönünden Fizik Felsefesi* (1979, 1985); *Yaşama Felsefesi* (1981, 1998); *Kültür Kuramı* (1984, 1996); *Bunalımdan Yaşama Kültürü* (1989, 1997); *Çağdaş Ortamda Teknik* (1989, 2002); *İçi Dışıyla Batı'nın Kültür Dünyası* (1992, 1998); *Tadı Damağımda: Bir Okur-Yazarın Kitap Okuma Serüvenleri* (1995, 1996; Türkiye Gazeteciler Cemiyeti 1995 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü); *Başka-Sevgisi* (1996); *Salkımlar* (1998); *Dipten Gelen* (1999); *Denemeli Denemesiz* (1999); *İçimin Sesi* (2001); *Eşekler, İkindiler, Yetişimler* (2004, 2005 Vedat Günyol Deneme Ödülü)

*Nermi Uygur'un
YKY'deki kitapları:*

- Tadı Damağımda (1995, 1996)
Felsefenin Çağrısı (1995)
Kuram-Eylem Bağlamı (1996)
Kültür Kuramı (1996)
Başka-Sevgisi (1996)
Bunalımdan Yaşama Kültürü (1997)
Güneşle (1997)
Dilin Gücü (1997)
Edmund Husserl'de Başkasının Ben'i Sorunu (1998)
Salkımlar (1998)
Yaşama Felsefesi (1998)
İçi Dışıyla Batı'nın Kültür Dünyası (1998)
Dipten Gelen (1999)
Denemeli Denemesiz (1999)
İçimin Sesi (2001)
Çağdaş Ortamda Teknik (2002)
Türk Felsefesinin Boyutları (2002)
Eşekler, İkindiler, Yetişimler (2004)
Bütün Eserleri-I (2016)
Bütün Eserleri-II (2017)

Doğan Kardeş
Denemeci - Seçme Denemeler (2011)

NERMİ UYGUR

Tadı Damagımda

Bir Okur-Yazarın Kitap Okuma Serüvenleri

şiiir-roman-deyiş-öykü
anı-tarih-bilim-felsefe
gezi-güldürü-özgeçmiş-deneme
ve daha başka şeyler

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 465
Cogito - 28

Tadı Damağında / Nermi Uygur

Kitap editörü: **Selahattin Özpabalıyıklar**
Düzeltili: **Turgay Fişekçi - Korkut Tankuter**

Kitap tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51 Sefaköy / İstanbul
Tel: (0212) 624 21 11 Faks: (0212) 624 21 17
www.matbaasistemleri.com
Sertifika No: 40421

1. baskı: İstanbul, Nisan 1995
3. baskı: İstanbul, Nisan 2018
ISBN 978-975-363-365-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

KİTAP KİTAPTAN KİTABA KİTAPLA • 11

- Kitap • 13
- Kitaptan • 15
- Kitaba • 16
- Kitapla • 17

BU KİTAP • 19

BENZETİŞLER • 27

- Kitap Çağrıdır • 30
- Kitap Penceredir • 32
- Kitap İnsandır • 32
- Kitap Aynadır • 34
- Kitap Arkadaştır • 35
- Kitap Besindir • 37
- Kitap Gömüdüdür • 38
- Kitap Sağlık Yoludur • 39
- Kitap Ağaçtır • 41
- Kitap Denizdir • 41
- Kitap Evrendir • 42

OKUMA GÖÇEBESİ • 45

- Delidolu • 47
- Büyük Kitaplar • 72
- Heykel • 76

İLK GÖZAĞRISI VE SONRAKİLER • 77

KİTAPLI KÜLTÜR • 91

KİTAPLI ANILAR • 105

- Ayazağa Karanlığında Yıldızlar • 111
- Tüm Antik Dünya • 115
- Sarı, Yeşil, Mavi, Alaca • 118
- Elmalı'daki İskender • 121

- Kurutulmuş Ringadan Marx'a • 124
Monsieur est en Vacances? • 128
Felix Krull • 129
Sibiryayı Boyluyorum • 133
Köpekli • 135
İki İki • 138
Büyücü Agrippa • 144
Oblomov'un Hırkasından Akaki Akakiyeviç'in Paltosuna • 147
Kitaplı Resimler • 150
Kitabevlerinde Yitiklere Karışıyorum • 154
Birlikte Okumalar • 159
Lou'nun İzini Sürerken • 171
Altınoluk • 177

YAZARIN OKURLUĞU • 185

ALINTI ÇAĞLAYANI • 203

- Lego • 209
Bahçe • 211
Don Quijote-Cervantes • 212
Dağlarca • 214
Festina Lente • 215
Dorian Gray • 218
Bana Dokunan, Bir İnsana Dokunur • 219
Çuang Çe • 220
Goethe • 221
Salt Yapıt • 225
Mega • 228
Pessoa'nın Tedirginlikleri • 230
René Magritte • 232
Spinoza • 234
Şiraz'lı Sadi • 236
Nietzsche • 238
René Char • 242
Nizami'den İspanyol Yazınına • 243
Hölderlin • 245
Reich'in Lange'si • 248

- Yunus Emre'nin Okur-Yazarlığı • 251
 Rilke • 255
 Lucretius • 258
 Boccaccio • 260
 Kâtip Çelebi • 262
 Lu Dağı'nda Puslu Yağmur • 266
 Konuşmalı-Alıntılı Refik Halit • 267
 Herakleitos • 271
 Sokrates • 273
 Buda • 276

KİŞİSEL BİR SANAT • 279

İLKELİ İLKESİZ • 289

BİRKAÇ OKUMA ALIŞKANLIĞI • 309

HANGİ KİTAPLARI OKUMAYI SEVİYORUM? • 321

- Anlatı Kitapları Okumayı Seviyorum • 326
 Şiir Kitapları Okumayı Seviyorum • 329
 Çağdaşlarının Yazdığı Kitapları Okumayı Seviyorum • 334
 Eskimeyen Kitapları Okumayı Seviyorum • 339
 Bölük-Pörçük Kitapları Okumayı Seviyorum • 343
 Bilim Kitapları Okumayı Seviyorum • 347
 Bazı Felsefe Kitaplarını Okumayı Seviyorum • 359
 Hem Anadilimdeki Kitapları Hem Anadilim Olmayan
 Dillerdeki Kitapları Okumayı Seviyorum • 365
 Çok Uzak Uzaklardan Seslenen Kitapları Okumayı
 Seviyorum • 369
 Deneme Kitapları Okumayı Seviyorum • 375

YAŞAMDAN KİTABA, KİTAPTAN YAŞAMA • 385

KENDİ KİTAPLIĞIM • 413

SÖZLÜĞÜMSÜ –DÖNE DOLANA KİTAPÇA– • 445

- I. Adan Z'ye* • 447
 Açıklık • 447
 Başka • 448
 Canlı • 449

- Çeviri • 450
Dünya • 453
Ekmek • 456
Fesleğen • 457
Göz • 458
Haber • 459
İkınma • 462
İç • 464
Jandarma • 465
Kış • 466
Lamba • 467
Masal • 469
Nermilemek • 472
Okyanus • 478
Ölüm • 479
Pırıl Pırıl • 482
Reçete • 485
Sevişme • 486
Şimdi • 487
Tılsım • 490
Umut • 491
Üretim • 492
Var • 493
Yenilenme • 494
Zıpkın • 495

II. Ötelere • 496

GÜZEL BİRGÜN • 505

AYRILMADAN ÖNCE • 515

*Tüm kitap sevenlere, –
sevdikleri için.
Tüm kitap sevmeyenlere, –
sevmedikleri için.*

Kitap Kitaptan Kitaba Kitapla

Kitap

Bir kitapsa elindeki
Sen sen değilsin artık

Bir gerçeklik yaşamında
Yapayalnızsın
Birliktesin gelmiş gelecek insanlarla
Gözlerin kıvımlı kıvımlı
Dikkat kesilmişsin
Ağzın kapalıysa da ses ses içlerin
Sarıl öpüş
Atla coş
Danış dinle
Ufuktan ufuğa gez dolaş gücün yettiğinde
Yüklen üzümlü çek hafifle
İşte gökler dağlar sular
Kuşlar balıklar
Ben'leri siz'leri onlar'ıyla insan dünyaları
Görünür görünmez düzenler
Sonsuz düzensizlikler kaplayan
İnsana özgü dünyalar
Sokaklar evler
Kentler ülkeler
Dizi dizi çıkarım
Kuşkuyla yola koyulursun güvenle döndüğün olur
Tedirgin mi gittin
Sarmal sarmal kuramlar tüy gibi kuramlar
İnce ince olaylar taş gibi olaylar
Türküler düşler
Uzaylarla ötelere
Zamanda ön açıklığı nereye dönsen
Sor yanıtlan
Karman çorman dingin durgun
Güzelliklerle aydınlan
Dehalarla kolkola gir
Yıkımdan kurtuluşa

Gizem

Acı

Sevgi

Söylence

Erdem erdemsizlik

Kaygı kavga cansıkıntısı

Kin akıl umut aptallık

İnanç duygu istek sevinç mutluluk

Sen sensin artık

Bir kitapsa elindeki

Kitaptan

Bizi ordan oraya taşıyorlar çuval çuval
Postacıların elinden düşmüyoruz
Gene de
İnsanların çoğu
Döndürüp kafasını yüzümüze bile bakmıyor
Şakacıktan olsun sırtımızı okşamıyor
Hele içimizi görmeye
Değerimizden değerlenmeye gelince
Hiç mi hiç zamanları yok

Kitaba

Yanılsan bile
Sende yansımadıkça
Herşey ham yavan solgun
Ne varsa seninle anlamlı

*

Elden ele geçerken
Yeter ki el el olsun
Yörüngende yer değiştirir dünya

*

Mavi gökteki
O ışıklı sıcak bol armağanlı ortancasın
Verirsin
İstemezsin
Zorlamazsın

*

Bilginlerin sözünü ettiği
O ilk patlamanın
Kültürde vardığı bir doruksun sen

Kitapla

Şöyle sereserpe
Hiçbir amaç gütmenden
Tek kez olsun
Bir kitapla dalıp gitmediysen
En şaşılası yaşamdan beride yaşayıp gittin demektir
Habersiz
Bilinçsiz
Duygusuz

Kitaptan bana ne
Yaşam bana yeter deme
Yetmez
Kişi erişebildiğince kuşkusuz
Herkes herşeyden onunla
Haberli
Bilinçli
Duygulu